

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
„ pol leta + „ 60 „
„ četrt leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravništvu v škofjsk.
poslopju (Bischofshof.)
Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sobne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo. —

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrsti-
ce, če se natisne en-
krat 8 kr., dvakrat 12
k., trikrat 16 kr.

Drugi in slednji predgovor k novim volitvam.

Veliko veselje bilo je l. 1871. na Štajerskem pa tudi drugod, ker so pri volitvah zmagali nemški liberalci, n. pr. Seidl-Brandstetter. Čemur se nismo čudili, vsaj smo vedeli, da so za 6 let deželno mošujo v roke dobili, z katero so na največjo težavo davkeplačilcev prav nemilo ravnali. Hvala Bogu, da je njihova 6letna doba pretekla, volileci jim sedaj lahko dajo za vselej slovo. To bo gotovo vsak storil, kdor je le nekoliko premislil, kako so ti gospodje zadnjih 6 let na Štajerskem gospodarili. Kajti prepričan se bo, da so nas z deželniimi stroški preobložili in roke križem držali ali še celo pripomagali, da je lepa štajerska dežela neizmerno ubožala. To hočemo svojim čestitim bralcem kratko dokazati, da lahko sodijo sami.

Kako strašno ljudje pri nas v ubožstvo lezejo, to vidimo povsod, v mestih, trgih pa tudi pri kmetih. Vrh tega nam še žalostno prikazen neizprosljive številke dokazujejo. Celó „Tagespošta“, stara prijateljica Seidla in jegovih liberalnih tovarišev, to priznava. Piše namreč: v štajerske hranilnice se je l. 1870. še vložilo 16 milijonov in izvzelo 11 milijonov. To se je od leta do leta shujšavalo tako, da so leta 1876. ljudje že več izvzeli, kakor vložili. Izvzeli so namreč 27 milijonov, vložili pa 25 milijonov, kar je očividni dokaz, da so vedno manj prihranili in naposled začeli jemati od prihranjenih denarjev. Drugo znamenje rastočega ubožanja so nam vedno večji dolgovi, ki so zadnjih 6 let vknjiževali se ali intabulirali pa vedno slabše plačevali in brisali iz zemljišnih knjig. L. 1871. se je na Štajerskem vknjižilo 19 $\frac{1}{2}$ milijona novega dolga, l. 1872: 23 $\frac{1}{2}$ milj. l. 1873: 27 $\frac{3}{4}$ milj. l. 1874: 50 $\frac{3}{4}$ milj. l. 1875: 39 milj. in l. 1876: 36 $\frac{1}{2}$ milj. skup 197 $\frac{1}{2}$ milijona goldinarjev. Poplačalo se je pa samo 114 milj. in se je torej ves vknjiženi dolg v 6 letih pomnožil za 83 milijonov. Ljudstvo je strahovito zadolženo; samo kmeti ljudje morajo okoli 7 milijonov vsako leto za obresti pripraviti. To je strašna nova desetina, rabota in tlaka. Kaj

čuda, ako nje ubogi ljudje več zmagati ne morejo in da se število eksekutivnih dražeb grozno množi? Vkljub temu so pa liberalni nemški poslanci čedalje večje deželne stroške delali in uzrok bili, da so okrajni zastopi in srenje tudi začele z denarji pometati in ljudem nalagati vedno silnejših okrajnih in srenjskih priklad (Zuschläge). Od leta 1871—1875. smo cesarju plačali državnega davka 22 milijonov, deželnih, okrajnih in srenjski priklad pa 15,600.000 fl.

Blagi g. Herman je „Slov. Gospodarju“ priposlal proračun deželskih stroškov od l. 1871. in od l. 1878. Obadva nam jasno kaže, kako so poslanci Seidl-Brandstetterjevega kopita deželne stroške pomnoževali in deželne priklade kvišku gonili. V začetku njihovega 6letnega gospodarjenja so shajali z 2.493.670 fl. za letos so nam pa naložili 3,832.389 fl. t. j. deželna bremena so nam ti gospodje povečšali za 1,338.719 fl.; toliko moramo sedaj več vsako leto plačevati samo pri deželskih dokladah. Ali so to pravi zastopniki obloženih davkeplačilcev? Ali so to dobri poslanci, ki ne zменеč se za rastoče ubožanje prebivalcev deželne stroške namesto na niže, še le na višje ženejo? To porediti in temu prikimati zamore le popolnem pahnen bebec in političen butelj, kakoršnih nahajamo med našimi nemškutarji, ki se svojega dragega Seidla nikoli najesti ne morejo in ga zopet slovenskim kmetom za poslanca ali „zastopnika“ (?) ponujajo. Naslednje debelo tiskane številke kažejo, kolikor so v posameznih oddelkih omenjeni liberalni poslanci deželi štajerske za l. 1878. naložili, številke v obročkih pa, kolikor je l. 1871. bilo treba. Opazni čitatelji bodo znatni razloček brž zasledili. I. Deželni zastop stane 11.565 fl. (15.291 fl.); II. Deželna uprava: 182.292 fl. (146.935); III. Policija t. j. šub, žandarmerijski kvartirji, stroški za zaprte ničvredneže itd. III. 276 fl. (73.519 fl.); IV. Deželska kultura t. j. steze, popraviljanje strug itd. 261.870 fl. (174.853 fl.); V. Sole in graški teater 1,664.545 fl. (313.585 fl. to se reče: liberalni poslanci so deželne šolske stroške pomnožili tako, da sedaj 5krat več plačujemo,

kakor pred 6 leti); VI. Dobrodejne in zdravske svrhe t. j. poročnišnica, najdenišnica (Fiandelhans), bolenišnice itd. 697.741 fl. (607.552 fl.); VII. „Voršpan“ 8.500 fl. (4196 fl.); VIII. Obresti 127.102 fl. (105.953 fl.); IX. Deželna posestva n. pr. Slatina, Dobrna itd. 100.291 fl. (86.863 fl.); X. Deželni „penzijonsfond“ 9500 fl. (prej ni bilo); XI. Rešitev zemljišč 638.341 fl. (617.525 fl.). Ta pojasnila bodo menda dovolj močna, da vsakega človeka, kateri le hoče, lahko prepričajo, kako se ima varovati volitve nemških liberalnih poslancev. Komur pa še to ni zadosti, ta naj premisli sledečo dogodbo, ki se je pred nekoliko leti zgodila v Badenskem na Nemškem! Tamošnji veliki vojvoda se je nekokrat mudil na svoji grajščini, ko je več kmetov prišlo pred njega tožiti svojega hudega župana. Prvi kmet je rekel: visoki in milostljivi vojvoda, mene je naš župan enkrat za uho udaril; drugi je tožil: mene, gospod, pa 2krat. Brž dostavi tretji: meni je pa ukazal klet podreti, ker sem jo prej pozidal, kakor sem njega poprašal. Četrti je vzdihoval: mene je pa 3 dni zaprl, ker sem mu v pravični jezi nekaj malega nasproti črnil. Veliki vojvoda popraša kmete: „kolikokrat ste pa vam nepovoljnega župana že izvolili?“ Kmetje se pomenljivo spoglednejo, češ, da so sedaj z tožbo na konji, in rečejo: tretjokrat že smo ga izvolili. „Tako?“ pristavi sedaj vojvoda in pošlje po svojega „profoza“ ali vojaškega ječarja. Ko ta pride, mu ukaže vse 4 kmete takoj na klop potegniti in vsakemu 25 batin z palico odmeriti ali „intabulirati“. Jokanje in prošnje niso pomagale nič. Vojvoda je srdito godrnjal: „trikrat“ so totti „krleci“ že sami in prostovoljno izvolili ovega župana, sedaj še jim pa on po volji ni“. Prestrašeni dedovje so dobili vsak svojih 25 batin, ali omenjenega župana niso volili nikdar več! Mislimo, da so tudi naši davkeplačilci dovolj batin od liberalnih poslancev po svojih mošnjah dobili in je torej pričakovati, da izmed takih in enakih nikoli nobenega več ne izvolijo.

Gospodarske stvari.

Hudo prerokovanje sadjerejcem.

Letos bržčas zopet ne bo sadu na naših sadunosnih drevesih. Kajti veliko dreves bo meseca maja stalo golih, brez lista in cveta. To prerokovanje se bo na veliko škodo in žalost posestnikom celó gotovo uresničilo, če ne bodo sedaj meseca februarja in marca nevarnosti v okom šli. Nobeno leto še ni bilo po naših sadunosnih drevesih navesenih toliko goseničskih zaleg, kakor letos. Te se morajo pobrati in sožgati, če ne, boše se gori povedano prerokovanje spolnilo od pike do pike. Za pobiranje zaleg nam služijo posebne škarje na dolgem kolu ali rajici. Še bolje pa nam rabi pri-

prost železen, roglast sekač ali „akel“, ki se nekoliko znotraj in zunaj poostri tako, da se zamore ž njim zalega iz vejic smukati pa tudi odbijajé trebiti. Za 15—20 kr. napravi vsak kovač tako orodje, ki se potem na rajico natekne in pribije. Najboljši čas zato delo je meseca februarja in marca; brž ko bolj toplo postane, izlezejo male goseničice. Omenjeni čas še večidel povsod sneg zemljo pokriva, kar mnogo pripomaga, da se iz dreves izsmukane ali izbite zalege čisto poberejo in sožgejo. Kdor na tla vrženih zaleg ne pobere in ne sožge, temu ob gorkejem vremenu gosenice izlezejo in na drevesa pouidejo. Ves trud bil je zastonj. Če pa je eden posestnik svoja drevesa goseničskih zaleg otrebil, ne sme soseda nemarneža brez svarjenja pustiti, ampak zahtevati, da tudi on po svojem sadunosniku jednako stori. Kajti sicer mu bodo sosedove gosenice prilezle, ali mu jih bo močen veter na drevje vrgel. Vzajemno delo, združene moči tudi tukaj največ zdajo. Dakle vrli sadjerejci, hajd na delo, pokončajte goseničske zalege, da se vam ne bo prerokovanje o slabej sadovnej letini spolnilo!

Topel hlev pol krme.

M. Najdejo se dostikrat hlevi in škudnji po kmetih sem ter tje z raztrupljenimi okni, odtrganimi deskami, luknjastimi strehami, durmi in okni, ki na prst in še bolj široko režijo in se nikakor trdno zapreti ne dajo. Skozi take luknje in špranje vdira mraz, sneg, dež v hleve, toplota pa uhaja. Skozi te luknje in špranje pa beži tudi kmetovavčevi dobiček sicer prav natihome vendar pa nič manje vedno in neprestano. Ko se uboga živina v takih hlevih pogosto mraza trese ali vsled snega in dežja, ki na njo pada in kaplje, puhti, da se vse od nje kadi, izgine z vsakim tresenjem breme krme iz škudnja, polič mleka iz krav, kos mesa in masti iz juncev in svinj, šop volne iz ovac, kopa jajc iz perutnine. Kmetovavec toži, da so krave tako ščetinaste in naježene, gotovo krma ne velja, toži, da svinje nočejo hitrejše gori jemati in se odebeliti, toži, da kokoši ne nesó, kolikor bi imele itd. Vzroki pa so vendar vsi drugačni. Živinče ne more ob istem času krmo povžiti, se zajedno greti in mleko, mast, volno, jajca v sebi narejati; ti pridelki prihajajo le od tega, kar je živina več krme povžila, nego za rejo in vzdržanje telesa potrebuje. V severnih mrzlih pokrajinah potrebuje krepak možak tri kile mastnega mesa in ravno toliko kruha za svoje vsakdanje preživljenje, med tem, ko mož v vzhodni Indiji le $\frac{1}{2}$ kila rajža v dosego istega namena potrebuje. Pri delu v severnih lesovih ob hudi zimi, ko živo srebro tedne in tedne globoko pod ničlo stoji, povžije drvar z veseljem mogočne kose čiste svinjske slanine, vsakdan 1 kilo kruha in še veliko skledo krepke fižolove juhe ali turšičnih žganikov. Toliko vsakdanje hrane bi istemu možu bolezen nakopalo, ako bi jo sred toplega